

Kɛdi Singen Kɔrɛnti Kaane Ma Pɔli Alaa Falan Kɛdi Singena Kɔrɛnti Kaane Ma

Pɔli a xɛrayaan sigatiin firindeni, a yi kike fu nun solomasɛɛ raba Girɛkine konni Kɔrɛnti taani. A dɛnkɛɛya yamaan malanna naxan fɔlɔ na, na muxune yi findixi siya gbɛtɛne nan na naxanye yi suxure batuni nun.

Na waxatini Kɔrɛnti taan yi sabatixi han, fata a kunki tide firinne ra. Yulayaan yi sabatixi han! Namun feene fan yi sabatixi. Dunuɗa fe kolonna xaranna nun suxure batu feene fan yi sabatixi. Fe ɗaxin nun sɔn ɗaxin fan yi gbo. Nayi, na feene yi dɛnkɛɛya yama nɛnɛn dɛxɔn ma, ne yi e mabandunma kiin birin yi. En na a toma nɛn nayi fa fala na kɔntɔfli wuyaxi ti nɛn xɛraan ma.

Pɔli keli xanbini na, a yi kɔntɔfli fe wuyaxi mɛ lan mɛn kaane dɛnkɛɛya yamaan ma. Nayi, a yi kɛdin sɛbɛ han naanin ɗɔxɔn. Firin yi ne yɛ naxanye ramaraxi Kitabun kui. Koni a dɔnxɛ firinna naxanye mi fa en yii to, ne fe falaxi Kɔrɛnti Kaane Kɛdine kui a Singena, keli a sora 5.9-13. E fe mɔn falaxi a kɛdin firinden kui a sora 2.3 e nun a sora 7.8. Kɛdi firinna naxanye Kitabun kui, ne sɛbɛxi Pɔli a xɛraya sigatiin saxanden nin, a singen sɛbɛxi Efesi taani (a mato Kɔrɛnti Kaane Kɛdi Singen sora 16.8), a firinden sɛbɛxi Efesi taani hanma Masedoniya yi.

Kɛdi singen kui naxan sɛbɛ Kɔrɛnti kaane ma, a yelin xanbini xɔntɔnna tiyɛ, a yi wali faɗi kolonna

ti Ala maxandini (1.1 han 9), Pɔli yi a fala mɛn kaane xa, a e xa mayitaxunna ɲan naxan e tagi (1.10 han 4.21), e fe ɲaxin ɲan yamani (sora 5), e yi ba e feene raliyε siya gbɛtɛne kiti sadene yi (6.1 han 11). A mɔn a yitama dɛnkɛlɛya muxune lanma e xa e fati bɛndɛn nawali kii naxan yi (6.12 han 20). Na xanbi ra, a mɔn yi mɛn kaane maxɔdin wuyaxi yabi, lan feni itoe ma:

- Futu tiina (sora 7)

- Subena fe naxan baxi saraxan na suxurene xa, e nun muxun lan a xa a yɛtɛ suxu kii naxan yi lan suxure batu feene nun namun fonne ma (8.1 han 11.1)

- Dɛnkɛlɛya yamaan malanna nun Marigina ximɛnna fe (11.2 han 34)

- Alaa Nii Sariɲanxina kiseene fe (sora 12 han 14)

- Faxa muxune keli fena sayani (sora 15)

Kɛdin naɲanxi xibaruna nde nan ma alo xɛrana wanle nun xɔntɔnne (sora 16). Dunuɲa kɔntɔfili feni itoe birin yi, xɛrana a yitama nɛn Yesu nɛ muxune kɔntɔfili feene bɛ e ma kii naxan yi, a a xanuntenyaan nan kiraan na naxan dangi feen birin na (sora 13).

¹ N tan Pɔli, Ala naxan xilixi a sagoni, a yi n findi Yesu Alaa Muxu Sugandixina xɛraan na, nxu nun en ngaxakedenna Sosaten nan ito seɓema ε ma.

² Nxu yi a rasiga Alaa dɛnkɛlɛya yamaan ma Kɔrenti taani, muxun naxanye bata rasariɲan Yesu Alaa Muxu Sugandixin barakani, naxanye xilixi alogo e xa findi yama sariɲanxin na, e nun muxun naxanye birin Ala maxandima yiren birin

yi en Marigi Yesu Alaa Muxu Sugandixin xinli, e Marigina, e nun nxu fan gbeena.

³ En Fafe Ala nun en Marigin Yesu Alaa Muxu Sugandixin xa hinanna nun bɔɲε xunbenla fi ε ma.

Barika Birana Ala xa

⁴ N barikan birama Ala xa ε fe ra waxatin birin amasɔɔ a bata hinanna fi ε ma Yesu Alaa Muxu Sugandixin barakani.

⁵ Amasɔɔ ε feene birin bata sabati Yesu barakani, a yi ε mali falan nun ε fe kolonni.

⁶ Amasɔɔ nxɔ sereyaan bata rakamali ε yi Alaa Muxu Sugandixina fe ra.

⁷ Nayi, Alaa kise yo mi dasaxi ε ma ε nɛma en Marigi Yesu Alaa Muxu Sugandixin mamε han a mini kɛnɛnni.

⁸ A mɔn ε marama nɛn ken, han waxati rapanna alogo en Marigi Yesu Alaa Muxu Sugandixin nama fε yo li ε ra a Fa Lɔxɔni.

⁹ Ala naxan ε xilixi alogo ε nun en Marigi Yesu Alaa Muxu Sugandixin xa lan ε bode ma, na tinxin.

Mayitaxunna denkeleya yamani

¹⁰ Ngaxakedenne, n na ε mafanma en Marigi Yesu Alaa Muxu Sugandixin xinli, ε birin xa lan ε bode ma, alogo ε nama yitaxun. E findi muxu kedenna ra, ε miriyane nun ε kui feene yi findi kedenna ra.

¹¹ Amasɔɔ ngaxakedenne, n bata a kolon Kilowe kon kaane xɔn, a lantareyana ε tagi.

¹² N waxi naxan fala feni, na ni i ra: muxuna ndee a falama ε ye, e naxa, “N tan Pɔli nan fɔxɔ ra.” Bonna naxa, “N tan Apolosi nan fɔxɔ ra.” Bonna fan naxa, “N tan Piyɛri nan fɔxɔ ra.” Nde gbɛtε fan naxa, “N tan Alaa Muxu Sugandixin nan fɔxɔ ra.”

13 Alaa Muxu Sugandixini taxunxin na a ra ba? Põli nan gbangban wudin ma ε xa ba? E rafuxi igeni Põli nan xili yi ba?

14 N barikan birama Ala xa fa fala n mi ε sese rafuxi igeni ε tubi xinla ma fɔ Kirisipu nun Gayi

15 alogo muxu yo nama a fala fa fala ε rafuxi n xinla nin.

16 N bata yi Esitefana nun a kon kaane fan nafu. Koni n mi fa a kolon xa n bata muxu gbεε rafu.

17 Alaa Muxu Sugandixin mi n xεxi, a n xa marafuun ti. A n xεxi nεn, a n xa sa Yesu a fe Xibaru Fajin nali, anu, n mi na ligama adamadi-ine lõnni falane xɔn alogo Alaa Muxu Sugandixin faxa wudin* sεnbεn nama ba a ra na yi.

Xaxilimayaan nun xaxilitareyana

18 Yesu faxa fena wudin ma, na findixi xaxilitareyana nan na muxune xa naxanye halagima. Koni Ala en tan naxanye rakisima, a findixi Ala sεnbεn nan na en tan xa.

19 Ito nan sεbεxi Kitabun kui: “N fe kolonne fe kolonna kalama nεn, n yi xaxilimane xaxilimayani fu.”†

20 Fe kolonna minen yi? Sariya karamɔxɔn minen yi? Waxatini ito muxu lõnnixin minen yi? Dunuɲa muxune nun e fe kolonna mi Ala kolonxi a fe kolonni. Ala mi dunuɲa fe kolonna findixi daxuyaan na ba?

* **1:17:** Romi kaane yi muxune gbangbanma **wudin** nan ma, e yi e faxa. Yesu sayaan findixi **sεnbεn** nan na naxan habadan nii rakisin fima muxune ma. Yesu gbangban wudin naxan ma, na bata findi kisin taxamasenna ra. † **1:19:** Esayi 29.14

21 Amasotō Alaa fe kolonna mi tinxi dunuᵓa muxune xa Ala kolon e fe kolonni. A Ala keᵓenxi nen a xa muxu denkelēyaxine rakisi kawandini ito xon naxan luxi alo daxuyana yamaan xa.

22 Yahudiyane taxamasenne maxōdinma, Girēkine fe kolonna fenma.

23 Koni Alaa Muxu Sugandixin gbangban feen wudin ma, en na nan ma fe kawandi bama. Yahudiyane mi tinma na nan me, e nun daxuyaan na a ra siya gbetene xa.

24 Koni Ala bata naxanye xili, xa a findi Yahudiyān na hanma Girēkina, Alaa Muxu Sugandixin findixi Ala senben nun a fe kolonna nan na, na kanne xa.

25 Amasotō hali Alaa fena ndee nun daxuyaan maliga, na daxuyaan dangu muxune fe kolonna ra. Hali Alaa fena ndee nun senbetareyaan maliga, na senbetareyaan gbo muxune senben xa.

26 Ngaxakedenne, ε miri a ma, ε yi findixi muxun sifan naxanye ra Ala ε xilixi waxatin naxan yi. Fe kolon wuyaxi mi yi ε ye adamadiine yeε ra yi. Senbema wuyaxi mi yi ε ye, denbaya barakaxi wuyaxi mi yi ε ye.

27 Koni naxan ma fe findixi daxuyaan na dunuᵓa muxune xa, Ala na nan sugandixi a xa fe kolonne rayagi. Naxan findixi senbetaren na dunuᵓa muxune xa, a na nan sugandixi alogo a xa senbemanē rayagi.

28 Dunuᵓa muxune yoxi naxan ma, e yi a rapaxu, e yi a bōte raba, e mi naxan yatexi se ra, Ala na nan sugandixi a xa dunuᵓa se yatexine halagi.

29 Nayi, adamadi yo mi nōe a yete matōxe Ala yetagi.

30 Koni Ala bata ε kafu a Muxu Sugandixin Yesu ma, a yi a findi en ma fe kolonna ra fata Ala ra, e nun en ma tinxinna nun sariɲanna nun xunbana.

31 Nanara, a seβexi Kitabun kui, a naxa, “Xa muxun naxan a yetε matɔxɔma, a xa a yetε matɔxɔ Marigina fe ra.”‡

2

Yesu gbangban feen wudin ma

1 Ngaxakedenne, n to fa ε fema n xa fa Alaa fe sereyaan ba ε xa, n mi fala tilinxi ti ε xa fe kolonni.

2 Amasɔtɔ n na a ragidi nɛn fa fala n nama fefe kolon ε tagi, fɔ Yesu Alaa Muxu Sugandixina fe, naxan gbangban wudin ma.

3 Nanara, n yi ε fema senbetareyani, n yi xuruxurunma gaxuni.

4 N yi xaranna nun kawandin naxan tima, n mi yi katama muxune mabandundeni adamadiine fe kolonna xan xɔn, fɔ Alaa Nii Sariɲanxin senβena,

5 alogo ε nama denkeleya adamadiine fe kolonna ma, fɔ Ala senβena.

Alaa fe kolonna

6 Anu, naxanye denkeleyaan bata kɔxɔ, nxu ne xaranna fe kolonna nde ma. Koni dunuɲa ito fe kolonna mi a ra, hanma dunuɲa kuntigine* gβeena, naxanye halagima.

7 Nxu tan Alaa fe kolonna wundo feen nan yeβama, naxan yi luxunxi, koni Ala bata yi naxan

‡ **1:31:** A mato Yeremi 9.22-23 kui. * **2:6:** Yanyina nde Poli falan tima **dunuɲa kuntigi** ɲaxine nan ma e nun Setana yinnan naxanye na kuntigine ɲaxine senβen binla ra.

nagidi en ma en ma binyena fe ra, benun dunuḡa xa da.

⁸ Dunuḡa kuntigi yo mi na fe kolonna kolonxi. Xa e yi a kolon, e mi yi Marigin binyen kanna gbangbanḡe wudin ma nun.

⁹ Koni alo a sebexi Kitabun kui kii naxan yi, a naxa,

“Ala feen naxan yitɔnxi a xanu muxune yεε ra, yεen munma na to, tunla munma na mε, muxun xaxinla munma na yεε to.”†

¹⁰ Koni Ala bata a makεnεn en tan xa a Nii Sariḡanxin barakani. Alaa Nii Sariḡanxin feen birin bunna fenma hali Alaa fe tilinxine.

¹¹ Amasɔtɔ nde muxune yε naxan nɔε muxun kui feen kolonḡe, ba a yetε nii yi feen na naxan na kanna fatini. Na kiini, Alaa Nii Sariḡanxin nan fan Alaa feene birin kolon.

¹² En mi dunuḡa ito xaxinla xan sɔtɔxi, koni fɔ Alaa Nii Sariḡanxina, Ala naxan nafaxi, alogo Ala seen naxanye birin fixi en ma, en xa ne kolon.

¹³ Nxu na feene nan falama, naxanye mi findixi muxune fe kolonne xaranne ra, koni fɔ Alaa Nii Sariḡanxina xaranna. Nxu Alaa Niina feene yebama na kanna nan xa, na niin naxan yi.

¹⁴ Koni Alaa Nii Sariḡanxin mi muxun naxan yi, na kanna mi Alaa Niina feene suxε mumε. Daxuya feene nan ne ra a yεε ra yi, a mi nɔε e famunḡe. Amasɔtɔ Alaa feene kolonma a Nii Sariḡanxin nan xɔn.

¹⁵ Alaa Nii Sariḡanxin muxun naxan bɔḡe yi, na kanna nɔε feene birin tagi rabε nεn, koni muxu yo mi nɔε na kanna feene kolonḡe.

† 2:9: A mato Esayi 64.3 kui.

16 Amasɔtɔ, a sɛbɛxi Kitabuni, a naxa,
 “Nde nɔɛ Marigina miriyane kolonjɛ
 alogo a xa a kawandi a yi a rakɔta?”‡
 Koni en tan, Alaa Muxu Sugandixina miriyana en
 yi.

3

Alaa walikene fe

1 Ngaxakedenne, n mi yi nɔɛ falan tiyɛ ɛ xa alo
 muxun naxanye kɔxɔxi Alaa feene yi, koni alo
 dunuɲa muxune alo muxun naxanye dii jɔɛyani
 Alaa Muxu Sugandixina feene yi.

2 N bata xaranna fi ɛ ma naxan luxi alo xijɛ
 igena, donse xɔdɛxɛn mi yi a ra, bayo ɛ mi yi nɔɛ
 a rasuxɛ. Koni hali iki, ɛ mi a nɔɛ singen.

3 Amasɔtɔ ɛ mɔn luxi nɛn alo dunuɲa muxune.
 Bayo xɔxɔlɔnyaan nun lantareyana ɛ tagi. Na mi
 a yitaxi ba fa fala a dunuɲa muxune nan ɛ tan na
 naxanye sigan tima alo adamadiin bonne?

4 ɛ tan nde keden na a fala, a naxa, “N tan, Pɔli
 nan gbee n na,” boden yi a fala, a naxa, “N tan,
 Apolosi nan gbee n na,” adamadiyaan feene xa mi
 ne ra ba?

5 Nde Apolosi ra? Nde Pɔli ra? Alaa walikɛɛn nan
 tun nxu tan na, naxanye ɛ malixi ɛ dɛnkeleya. Birin
 a wanla rakamalima nɛn Marigin naxan soxi a yii.

6 N sansiin si nɛn, Apolosi nan yi a ige sama, koni
 Ala nan a rasabati.

7 Na kiini, sese mi sansiin si muxun nun a ige sa
 muxun na fɔ Ala naxan a rasabatima.

‡ 2:16: Esayi 40.13

⁸ Sansiin si muxun nun a ige sa muxun birin lan, Ala ne keden kedenna birin saranma n̄n lan e wanla yaten ma.

⁹ Amasõtõ nxu findixi walikene nan na, naxanye nun Ala walima. E tan findixi Alaa x̄een nan na, xanamu, Alaa banxina.

¹⁰ Ala bata a ragidi n ma a hinanni, n yi wali a xa alo banxi tiin naxan fatan, n yi banxin bet̄en sa. Iki, muxu gb̄et̄e bata banxin ti na fari. Koni f̄õ birin xa a liga a yeren ma na banxin ti feni.

¹¹ Amasõtõ banxi tiin mi n̄e banxi bet̄en saxin max̄et̄e, bayo a bata yelin bet̄en s̄e. Alaa Muxu Sugandixin Yesu nan a bet̄en saxin na.

¹² Koni, xa muxu yo banxin ti na bet̄en saxin fari, a x̄ema banxin ti, hanma gb̄eti daxina, hanma b̄õx̄õ bun nafunle, hanma wudina, hanma s̄ex̄ena,

¹³ birin wali x̄õnna mak̄en̄nma n̄n Yesu Fa L̄õx̄õni. Amasõtõ t̄een nan fama, na yi muxun birin wali funfun mayita, xa a fan, xa a mi fan.

¹⁴ Xa muxun wanla nde k̄e t̄een mi naxan halage, na kanna na saranna s̄õt̄õma n̄n.

¹⁵ Koni xa muxun wali x̄õnna gan, a bata b̄õn̄õ na yi. A ȳet̄een kisima n̄n, koni a luma n̄n alo muxun na dangu t̄een xun ma.

¹⁶ E mi a kolon ba, fa fala a e findixi Ala Batu Banxin nan na, Alaa Nii Sarijanxin d̄õx̄õdena?

¹⁷ Nanara, xa muxu yo Ala Batu Banxin kala, Ala na kanna halagima n̄n. Amasõtõ Ala Batu Banxin sarijan, e tan ȳet̄een nan Ala Batu Banxin na.

¹⁸ Nanara, muxu yo nama a ȳet̄e mayenden. Xa muxuna nde e tagi naxan a mirima fa fala a fe kolonna nan a tan na dunuḡa muxune ȳe ra yi, a

yi lan nɛn, na kanna xa a yɛtɛ yatɛ xaxilitaren na, alogo a xa findi fe kolonna yatin na.

¹⁹ Amasɔtɔ dunuɲa fe kolonna findixi daxuyaanan na Ala yɛɛ ra yi, alo a sɛbɛxi Kitabun kui kii naxan yi, a naxa, “Ala xaxilimane suxuma e yɛtɛna kɔtɛne nan xɔn.”*

²⁰ A mɔn naxa yire gbɛtɛ yi, “Marigin fe kolonne miriyane kolon fe fuune nan na.”†

²¹ Nanara, muxu yo nama a kanba adamadiine yi sɔnɔn! Amasɔtɔ ɛ tan nan gbee itoe birin na:

²² Pɔli yo, Apolosi yo, Piyɛri yo, dunuɲa ito yo, siimayana hanma faxana, waxatini ito hanma naxan fama, ɛ gbeen nan e birin na,

²³ koni Alaa Muxu Sugandixin nan fan gbee ɛ tan na, Ala nan fan gbee Yesu ra.

4

Yesu a xɛrane

¹ Na kui, muxune xa nxu yatɛ Alaa Muxu Sugandixina walikɛne nan na, Alaa wundo feene taxuxi naxanye ra.

² Nba, tinxinna nan maxɔdinxi walikɛɛn ma.

³ Na mi fefe ra n tan xa, xa ɛ tan n yalagi hanma adamadiine kiti sadena nde. N tan yɛtɛɛn mi nɔɛ n yɛtɛ yalagɛ,

⁴ bayo n xaxinla mi n yalagixi. Koni na mi a ligɛ a n tinxin, bayo Marigin nan n makitima.

⁵ Nanara, ɛ nama kitin sa benun a waxati saxin xa a li, benun Marigin xa fa, naxan dimin fe luxunxine raminima kɛnɛnni, a yi bɔɲɛ yi feene makɛnɛn. Nayi, birin a binyen sɔtɛ Ala yii.

* **3:19:** A mato Yuba 5.13 kui. † **3:20:** Yaburin 94.11

⁶ Ngaxakedenne, n na feene birin falaxi n yetε nun Apolosi ma ε tan nan ma fe ra alogo nxō misaala xa sandani ito bunna yita ε ra fa fala “E nama dangu fe sebexine ra.” E yi waso ayi, ε muxune rafisa e bode xa.

⁷ Nanse i tan danguxi bodene ra? Nanse i yii, naxan mi soxi i yii? Xa a soxi i yii nen, nanfera i fa i yetε matōxōma alo i tan yetεen nan a sōtōxi?

⁸ E bata wasa sinma! E bata findi nafulu kanne ra sinma! E bata findi mangane ra, hali nxu tan mi naxan sōtōxi. A yi rafanηε n ma ε xa findi mangane ra yati alogo nxu fan xa findi a ra ε xōn.

⁹ Amasōtō n yengi yi a ma fa fala Ala bata nxu tan xεrane lu xanbin na alo muxu suxin naxanye yalagixi e xa faxa yamaan yeε ramaxa seen na, nxu to bata findi mato seen na dunuηa muxune birin yetagi e nun malekane.

¹⁰ Daxun nan nxu tan na Alaa Muxu Sugandixina fe ra. Koni xaxilimaan nan ε tan na Alaa Muxu Sugandixini. Senbε mi nxu tan na, koni ε tan, senbena ε tan na. E tan binyaxi, koni nxu tan yarabixi.

¹¹ Kamena nxu suxuma han iki yeteni e nun min xōnla nun marabenna. Nxu ηaxankataxi, sigatiin nan fa nxu ra.

¹² Nxu taganma wale nxu yiine ra. E na nxu danga, nxu duba e xa. E na nxu besenxōnya, nxu limaniya.

¹³ E na nxu mafala, nxu tan yi e ralimaniya. Nxu bata findi dunuηa ηama bōxōn daxin na alo se xōsixine han iki.

¹⁴ N mi ito sebexi ε ma alogo n xa ε rayagi, koni alogo n xa ε rakolon alo n xanunten diine.

¹⁵ Amasõtõ hali karamõxõ wuli fu yi tixi ε yεε ra nun naxanye ε xaranma Alaa Muxu Sugandixina fe ma, fafe keden peen nan ε xa. Amasõtõ n bata findi ε fafe ra Alaa Muxu Sugandixin Yesu a fe yi, n Yesu a fe Xibaru Fajin nali ε ma.

¹⁶ Nanara, n na ε mafanma, ε xa n naliga.

¹⁷ N Timõtε rasigama ε ma na nan ma. N nafan diin nan a tan na e nun tõgõndiya muxuna Marigina fe yi. A n ma kirane rabirama ε ma nεn Alaa Muxu Sugandixin Yesu yi, n denkeleya yamane birin xaranma naxanye ma yiren birin yi.

¹⁸ Ε tan ndee ε yetε yigboma, a n mi fa fama ε fema sõnõn.

¹⁹ Koni xa Marigin tin, n fama nεn ε fema iki sa. Nayi, n fama nεn na muxu wasoxine senben kolonden, hali e falan gbansanna mi a ra.

²⁰ Amasõtõ falan xa mi Alaa Mangayaan na, fõ senbena.

²¹ Nanse rafan ε ma? N xa fa bosaan na ε yεε ra? Hanma xanuntenyaan nun limaniyana?

5

Yalunyana fe

¹ Nba, e a falama fa fala a muxuna ndee yanga suxuni ε tagi. Na yanga suxu kiin jaxu kati, hali denkeleyatarene mi na jõxõnna ligama. Muxuna nde bata a nga xuri tongo.

² Hali na, ε mõn ε wasoma! A yi lan nun, ε xa sunu na ma, muxun naxan na fe sifan ligaxi, ε yi na ba ε tagi.

³ Hali n gbindin mi ε fema koni n xaxili ε xõn. Muxun naxan bata na fe sifan liga, n bata yelin na kanna yalagε alo n nεma yi ε fema.

⁴ Ε na ε malan Marigi Yesu xinli, n fan xaxili ε xōn ma, Marigi Yesu senben fan ε xōn ma,

⁵ na waxatini, ε na kanna kedi ε tagi, a lu Setana yii, alogo a fati benden nafa feene xa kala, a niin yi kisi Marigin Fa Lōxōni.

⁶ Ε yetε matōxōn mi fan mumε! Ε mi a kolon ba, fa fala a “Buru rate sena* ndedi nan buru fujin birin natema?”

⁷ Nayi, ε yetε rasarijan! Ε haken ba ε tagi naxan luxi ε ye alo buru rate se fonna buru xunni. Ε lu alo buru nenēn naxan mi basanxi se gbetε ra. Amasoto Alaa Muxu Sugandixin bata faxa en xa alo Halagi Tiin Dangu Lōxōn† saraxa yetεena.‡

⁸ Nayi, en xa na sanla raba a kiini. En nama a liga buru rate se fonna ra naxan luxi alo maranaxun nun fe jaxina. Koni en xa a liga alo buru rate seen mi basanxi burun naxan na, sarijanna nun jōndini.§

⁹ N na a seβε nen ε ma n ma kedini kui, a ε nama ε nun yanga suxune malan.

¹⁰ Koni n mi a falaxi dunuḡa ito muxune xan ma fe ra, naxanye yanga suxuni, hanma milantenne hanma kansun tiine hanma suxure batune. Xa a yi na kii nin nun, fō ε mini dunuḡa yi feu!

* **5:6: *buru rate sena:*** Lebenna na a ra naxan burun nagboma ayi. † **5:7: *Halagi Tiin Dangu Lōxōn Sanla:*** Nabi Musaa waxatini, Ala fitina feen nafa nen Firawona yamaan ma, malekan yi fa e dii singene birin faxa kōe kedenna ra. Koni, Isirayila kaane yi saraxa wunla xuya e banxine de wudine ma, saya malekan yi dangu e xun ma. Na feen sanla ni ito ra. A mato Xōrōyaan 12.1-13

kui. ‡ **5:7:** A mato Xōrōyaan 13.7 nun 12.21 kui. § **5:8:** A mato Xōrōyaan 12.15-20 nun Sariyane 16.3 kui.

¹¹ Iki, n na a seɓema ε ma fa fala, muxun naxanye bata e yetε findi denkeleya muxune ra, koni e lu yanga suxuni, hanma milantenyana, hanma suxure batuna, hanma nafiyyana, hanma dɔɔ minna hanma kansun tina. Hali ε nun ne nama ε yii malan donse dondeni.

¹² Anu, n tan ma wali mi a ra, n yi denkeleyatarene makiti. Koni ε tan xa mi lan ε yi denkeleya yamaan muxune makiti ba?

¹³ Ala nan denkeleyatarene kitine bolonma. A seɓexi Kitabuni, a naxa, “E xa muxu jaxin kedi ε tagi.”*

6

Kitina ngaxakedenmane tagi

¹ Xa yengεn muxu firinna tagi denkeleya yamani, nanfera ε tinma na kitin xa sa tinxintarene tagi, benun a xa sa yama sarijanxin tagi?

² E mi a kolon ba, fa fala yama sarijanxin dunuɗaa kitin sama nen? Nba, xa ε dunuɗa kitine sama nen, nanfera ε mi nɔε fe xuridine kitin se?

³ E mi a kolon ba fa fala a en tan nan malekane makitima? En fa taganɗe dunuɗa ito feene ma nayi ba?

⁴ Nba, xa yengεne ε tagi dunuɗa feene ma, ε muxune dɔxe kitisane ra nayi naxanye mi binyaxi denkeleya yamaan tagi ba?

⁵ N na ε yagi feen nan falama nayi. Na bunna nεen ba, fa fala fe kolon yo mi ε tagi naxan nɔε denkeleya muxu firinna tagi kitin se?

* **5:13:** Sariyane 17.7

6 Koni dɛnkɛɛya muxuna nde bata a ngax-akedenna nde xili kitini dɛnkɛɛyatarene konni dɛnkɛɛyatarene yɛɛ xɔri!

7 Xa kitine ɛ tagi, bɔnɔn nan na ra. Benun na xa liga, a mi yi lan ba, ɛ xa tin tinxintareyaan yi liga ɛ ra nayi? Nayi, ɛ mi yi lan ba, ɛ tin kansunna ma?

8 Koni ɛ tan yɛtɛɛn nan tinxintareyaan ligama, ɛ yi ɛ ngaxakedenmane yii seene kansun.

9 Ɛ mi a kolon ba fa fala tinxintarene mi kɛɛn sɔtɔma Alaa Mangayani? Ɛ nama ɛ yɛtɛ mayenden. Yanga suxune hanma suxure batune hanma yalundene hanma xɛmɛn naxanye kafuma e bode ma,

10 hanma muɲadene hanma milantenne hanma dɔɔ minne, hanma nafigine, hanma kansun tiine, ne sese mi kɛɛn sɔtɔma Alaa Mangayani.

11 Ɛ tan ndee yi na kii nin nun, koni ɛ yulubine bata xafari, ɛ rasariɲan, ɛ yi findi muxu tinxinxine ra en Marigi Yesu Alaa Muxu Sugandixin xinli a Nii Sariɲanxin barakani.

Ɛ Ala binya ɛ fati bɛndɛni

12 Ɛ a falama nɛn, ɛ naxa, “Feen birin daxa n tan xa.” Koni tɔnɔ mi feen birin na. Ɛ naxa, “Feen birin daxa n tan xa.” Koni n tan mi tinɲɛ luyɛ sese a konyiya bun.

13 Ɛ mɔn a falama, ɛ naxa, “Kuiin nan gbee donseen na, donseen nan fan gbee kuiin na.” Koni Ala e firinna birin halagima nɛn. Muxun fati bɛndɛn mi rafalaxi yanga suxun xan xili yi bayo Marigin nan gbee fati bɛndɛn na, e nun Marigin fan fati bɛndɛn nan xa.

14 Ala bata Marigin nakeli sayani, a en tan fan nakelima nɛn a sɛnbɛni.

15 Ɛ mi a kolon ba fa fala a ɛ fati bɛndɛn findixi Alaa Muxu Sugandixin fati bɛndɛn yirena nde nan na? Nayi, n lan n xa Marigin fati bɛndɛn din yalunden fatin na ba? Ɛn-ɛn de!

16 Ɛ mi a kolon ba fa fala xɛmɛn naxan nun ɲaxalan yalunden kafuma, a ne bata findi fati bɛndɛ kedenna ra? Na ma, a seɓɛxi Kitabuni: Ne firinna bata findi fati bɛndɛ kedenna ra.*

17 Koni naxan a yetɛ tugunma Marigin na, na nun Marigin findima nɛn kedenna ra.

18 Ɛ gi yanga suxun bun. Muxun yulubi gbɛtɛn naxanye ligama ne mi a fati bɛndɛni, koni muxun naxan yangan suxuma na yulubin ligama a yetɛ fati bɛndɛn nan xili ma.

19 Ɛ mi a kolon ba fa fala Alaa Nii Sariɲanxin Batu Banxin nan ɛ fati bɛndɛn na, Niin naxan ɛ yi, Ala naxan fixi ɛ ma? Ɛ gbee mi ɛ fati bɛndɛn na.

20 Amasɔtɔ a ɛ xunbaxi sare xɔdɛxɛn nan na. Nayi, ɛ Ala binya ɛ fati bɛndɛni.

7

Futu feen maxɔdinna

1 Ɛ naxan falaxi ɛ kɛdin kui, en fa na ma fa fala xa a lan xɛmɛn nama ɲaxanla tongo.

2 Anu, yanga suxun to bata gbo ayi, a lan xɛmɛn birin xa ɲaxalan keden futu a yetɛ xa. Xɛmɛn birin ma ɲaxalan xa lu a yii, ɲaxanla birin ma xɛmɛ yi lu a yii.

3 Xɛmɛn lan a xa naxan liga a ɲaxanla xa, a xa na liga a xa. ɲaxanla fan na kii nin a xɛmɛn xa.

* **6:16:** Dunuja Fɔlɔn 2.24

⁴ Naxanla sago mi a yete fati bendeni fo a xemena. Na kiini, xemena fan sago mi a yete fati bendeni fo a naxanla.

⁵ E nama tondi e bode ra fo xa e firinna bata waxatina nde sa lan na fe ma alogo e xa lu Ala maxande. Na xanbi ra, e mon yi lu e bode ra alogo Setana nama e ratantan e yete suxutareyaan xon.

⁶ N tinxi naxan ma n na nan falama na ra. A mi findixi yamarin xan na.

⁷ N yi wama nen, birin xa findi naxalan doxtaren na alo n tan, koni birin nun a kiseen na a ra Ala xon. Nde na ito soto, nde fan yi nde gbete soto.

⁸ Nba, naxanye mi futun bun e nun kana gilene, n ni ito nan falama ne fe yi. A lan e xa lu e danna alo n tan.

⁹ Koni xa e mi noe e yete suxe, a lan nen e xa lu futun bun, amasoto na fisa benun e xa lu kunfa gbeeni.

¹⁰ Nba, naxanye futun bun, n yamarini ito fima ne nan ma fe ra. N tan mi a ra fo Marigina. Naxanla nama a me a xemena.

¹¹ Xa a a me a xemena, a nama doxo xeme gbete xon. Xanamu, e nun a xemena tagin xa yiton. Xemena fan nama a naxanla rame.

¹² N ni ito nan falama muxun bonne xa. N tan nan a falama, Marigina falan mi a ra. Xa naxalan denkeleyatarena nde xeme denkeleyaxina nde yii, xa naxanla tin a e xa lu e bode ra, a mi lan xemena yi a me a ra.

¹³ Xa naxalan denkeleyaxina nde doxi xeme denkeleyatarena nde xon, xa xemena tin a e xa lu e bode ra, a mi lan naxanla yi a me a ra.

¹⁴ Amasɔtɔ xɛmɛ dɛnkɛlɛyataren bata rasariɗan a ɗaxanla xɔn. Na kiini ɗaxalan dɛnkɛlɛyataren fan bata rasariɗan a xɛmɛ dɛnkɛlɛyaxin xɔn. Xa na mi yi a ra nun, ɛ diine yi findima nɛn muxu sariɗantarene ra, anu ɗɔndin naxan na e rasariɗanxi.

¹⁵ Koni xa dɛnkɛlɛyataren waxi a mɛ feni a xɛmɛn na hanma a ɗaxanla ra, a lu a xa siga. Dɛnkɛlɛya muxun mi fa xidixi nayi a na findi xɛmɛn na hanma ɗaxanla. Amasɔtɔ Ala en xilixi bɔɗɛ xunbenla nin.

¹⁶ Amasɔtɔ i tan ɗaxanla, i a kolonma di, xa i nɔɛ i ya xɛmɛn nakisɛ? I tan xɛmɛna, i a kolonma di, xa i nɔɛ i ya ɗaxanla rakisɛ?

Birin xa lu Ala fe ragidixini

¹⁷ Ba na ra, birin xa lu a kiini alo Marigina a ragidixi a ma kii naxan yi Ala a xili waxatin naxan yi. N yamarini ito nan soxi dɛnkɛlɛya yamane birin yii.

¹⁸ Alo misaali itoe: Xa xɛmɛna nde yi banxulanxi Ala a xili waxatin naxan yi, a nama a banxulanyaan luxun. Koni xa nde gbɛtɛ mi yi banxulanxi benun Ala xa a xili, a nama tin sɔnɔn, a xa banxulan.

¹⁹ Amasɔtɔ xa i banxulanxi, xa i mi banxulanxi, fefe mi na ra fɔ i xa Alaa yamarine nan suxu.

²⁰ Birin xa lu a kiini alo a yi kii naxan yi benun Ala xa a xili.

²¹ Ala i xili waxatin naxan yi, xa konyin nan yi i tan na, i nama xamin na ra. Koni xa i nɔɛ fɛrɛn sɔtɛ i xɔrɔya, na liga.

²² Amasõtõ Marigin bata konyin naxan xili, Marigina xõrõn nan na ra. Ala bata xõrõn naxan xili, na fan bata findi a Muxu Sugandixina konyin na.

²³ Ala ε saraxi sare xõdexen nan na. Ε nama findi adamadiine konyine ra.

²⁴ Ngaxakedenne, ε keden kedenna birin xa lu ε kiini Ala yetagi alo ε yi kii naxan yi benun Ala xa ε xili.

Muxun naxanye mi futun bun e nun kaᵗa gilene fe

²⁵ Muxun naxanye mi futun bun, ε naxan sebeᵗi ne fe ra, en fa na ma. Marigina yamarin xa mi ito ra, koni Ala to bata n findi tinxin muxun na a kininkininni, n na n ma miriyaan nan falama.

²⁶ Tõrõ waxatini ito yi, a lan nen muxun xa lu alo a kii naxan yi.

²⁷ Xa ᵗaxanla i yii, i nama kata fa fala i xa a beᵗin. Xa ᵗaxalantare kanna nan i ra, i nama ᵗaxanla fen.

²⁸ Koni xa i futun ti, yulubin mi na ra. Xa sungutunna dõxõ xeme taa ra, yulubin mi na ra. Koni naxanye futun tixi, ne tõrõ wuyaxi sõtõma nen e dunuᵗa yi gidini, n waxi n xa ne masiga ε ra.

²⁹ Ngaxakedenne, n naxan ma, na ni ito ra. Waxatin mi fa xunkuya sõnõn. Fõlõ iki ma, ᵗaxalan kanne xa lu alo ᵗaxalan mi e yii.

³⁰ Muxun naxanye wugama, e xa liga alo e mi yi wugama. Muxun naxanye sewaxi, e xa liga alo e mi yi sewaxi. Naxanye bata saren so, ne xa liga alo e mi se ramarama.

³¹ Muxun naxanye dunuᵗa seene rawalima, e xa liga alo e mi tõnõ sõtõma e yi. Amasõtõ dunuᵗa ito danguma nen.

³² Nba, a xɔli n ma nɛn ε xa xɔrɔya xaminna birin ma. Naxalantare kanna a jɔxɔ luma Marigina wanla nan tun xɔn alogo a xa Marigin nan kɛnɛn.

³³ Koni jɔxalan kanna a jɔxɔ luma dunuɔa feene nan xɔn alogo a xa a jɔxalanla kɛnɛn.

³⁴ Nayi, a feene yitaxunxin na a ra. Naxanla naxan fan mi futuxi hanma sungutunna, ne jɔxɔ luma Marigina wanle nan tun xɔn alogo e xa findi Ala gbeen na fati bɛndɛn nun niini. Koni jɔxalanla xɛmɛ kanna, na a jɔxɔ luma dunuɔa feene nan xɔn, alogo a xa a xɛmɛn kɛnɛn.

³⁵ N na falama ε xa ε mali feen nan na. N mi kataxi, n xa ε raxɔlɔ. Koni n waxi a xɔn ma nɛn ε xa lu fe fajine nan fari naxanye lanxi, alogo ε xa lu biraxi Marigin nan tun fɔxɔ ra.

³⁶ Xa banxulanna bata jɔxalanla masuxu, a yi a miri a a sungutunna tɔrɔma nɛn, xa a fa fori, a mi a dɔxɔ. Xa a waxi a dɔxɔ feni, nayi a xa a waxɔn feen liga, a mi yulubi ligaxi na yi.

³⁷ Koni xa xɛmɛna a ragidi a bɔjɛni, karahan mi naxan na, a a nama sungutunna dɔxɔ, a mɔn nɔɛ a yetɛ suxɛ, fe fajin nan na fan na.

³⁸ Na ma, naxan bata a gbeen futu, na bata fe fajin liga, koni naxan mi a gbeen futuxi, na bata fe fajin liga dangu bonna ra.

³⁹ Naxanla xa dɔxɔ a xɛmɛn xɔn han a xɛmɛn yi faxa. Koni xa a xɛmɛn faxa, a bata xɔrɔya nayi, a nɔɛ dɔxɛ nɛn gbɛtɛ xɔn ma naxan nafan a ma. Koni a xa findi Marigin gbeen nan na.

⁴⁰ Koni n ma miriyani, sɛwana a xa, xa a lu a kiini. N laxi a ra mɔn, fa fala Alaa Niina n fan yi.

8

Suben naxan nalixi suxuren ma

¹ Ε naxan σεβεχι subena fe yi naxan bata rali suxurene ma, en fa na ma. Fe kolonna en birin yi. Fe kolonna muxun findima wasoden nan na, koni xanuntenyaan maliin nan tima.

² Muxun naxan a mirima fa fala a fe kolon, na mi fe kolon alo a lan a xa a kolon kii naxan yi.

³ Koni muxun naxan bata Ala xanu, Ala na kannna kolon.

⁴ Nanara, donseen naxan bata rali suxurene ma, en fa na nan ma fe falama. En na a kolon fa fala suxuren mi findixi sese ra dunuᵓa yi. Ala keden peen na a ra.

⁵ Hali batu se wuyaxi to βᵓχᵓ xᵓnna nun kore xᵓnna fari, muxun naxanye ma a “alane,” hali “ala” wuyaxi nun “marigi” wuyaxi yi na nun,

⁶ koni en tan mabinni, Ala keden peen na a ra. A tan nan en fafe ra naxan seen birin daxi. En na en ma dunuᵓa yi gidin ligama a tan nan xa. Marigi keden peen na a ra, Yesu Alaa Muxu Sugandixina. Seen birin daxi a tan nan baraka yi. En na en ma dunuᵓa yi gidin ligama a tan nan baraka yi.

⁷ Koni muxun birin mi ito kolon. Muxuna ndee bata dari suxure kii feene ra. Hali iki, e nεma donse sifani ito donᵓε, e yengi luma a xᵓn ma nεn a e suxuren kiseen nan donma. E xaxili kobin fan e yalagima, a e xᵓsi.

⁸ Koni donseen mi en maᵓoma Ala ra. Xa en na a don, en mi βᵓnᵓma sese yi. Xa en mi a don, en mᵓn mi tᵓnᵓ yo sᵓtᵓma.

⁹ Koni hali feene liga feen xᵓrᵓyaan to ε yi, ε a liga ε yeren ma, ε nama na muxune bira yulubini naxanye munma senβε sᵓtᵓ denkeleyani.

¹⁰ Amasɔtɔ muxun naxan sɛnbɛ mi gbo dɛnkɛɛyani feni ito yi naxan xaxinla kobi, xa na i tan fekolonna li i dɛge suxure banxini, na mi na fan nawɛkilɛ a fan yi suxure kii donseen don ba?

¹¹ Nba, na muxun naxan munma sɛnbɛ sɔtɔ dɛnkɛɛyani, Alaa Muxu Sugandixin faxaxi naxan xa, na halagima nɛn i tan fekolonna xɔn ma na yi.

¹² Nba, ɛ na haken liga i ngaxakedenna ra na kiini, i yi a xaxili kobin natantan, i mɔn yulubin ligama Alaa Muxu Sugandixin na na haken nan xɔn.

¹³ Nanara, xa donsena a ligɛ ngaxakedenna yi bira yulubini, n tan fan mi fa na suben donɲɛ sɔnɔn mumɛ, alogo n nama a bira yulubini!

9

Feen naxanye lan xɛrane ma

¹ Xɔrɔ mi n tan na ba? Xɛra mi n tan na ba? N tan mi en Marigi Yesu toxi ba? N wali xɔnna xa mi ɛ tan na Marigini ba?

² Hali bonne mi n kolon xɛraan na, koni fɔ ɛ tan xa a kolon nɛn! Bayo ɛ tan to bata dɛnkɛɛya, na findixi n ma xɛrayaan taxamasenna nan na Marigini.

³ N na n xɔnbama falani itoe ra n tɔɲɛɛɛ muxune nan xa.

⁴ N naxa, nxu mi daxa nxu xa nxu dɛge nxu yi nxu min?

⁵ Nxu mi daxa, nxu fan yi dɛnkɛɛya ɲaxanla nde futu ba, a yi siga nxu fɔxɔ ra sigatini alo xɛraan bonne nun Marigin xunyɛne nun Piyɛri a ligan kii naxan yi?

⁶ Nxu nun Baranabasi nan tun daxa ba, nxu wali donse feen na?

⁷ Sofaan mundun a γετε goronna tongε a sofa wanli? Nde wudin siyε, a mi a bogine don? Nde xuruseene rabe a mi e νᾶνᾶν min?

⁸ N ma falani ito findixi adamadiine miriyaan gbansanna nan na ba? Sariya Kitabun fan mi na fe kedenna xan falaxi ba?

⁹ Amasṓṓ, a σεβεχι Musaa Sariya Kitabun kui, a naxa, “I na ϋingen ti malo bodonna ra, i nama a δεεν xidi.”* Ala a ϋᾶχᾶ luxi ϋingene nan gbansan xᾶn ma ba?

¹⁰ A mi ito falaxi en tan xan ma fe ra ba? Di, ito σεβεχι en tan nan ma fe ra yati. Xεε biin νεεν xεεν bima, malo xaban νεεν maala xabama, e yigi saxi se xabaxine yitaxunna nan ma.

¹¹ Nxu tan to bata sansiin woli ε tagi naxan findixi Alaa feene ra, xa nxu fati benden mali seen sṓṓ ε yii, na ϋaxu ba?

¹² Xa a daxa ε xa bonne mali seni itoe ra, a mi daxa nxu tan xa dangu ne ra ba? Anu, nxu tan mi sariyani ito rawalixi. A makuya na ra. Nxu bata diϋa feen birin ma alogo sese nama Alaa Muxu Sugandixina fe Xibaru Fajin madigan.

¹³ Ε mi a kolon ba, fa fala a muxun naxan wal-ima Ala Batu Banxini, na a donseen sṓṓma Ala Batu Banxin nin? Naxanye saraxane bama, ne e gbeen sṓṓma saraxan nin.

¹⁴ Marigina en yamarixi na kii nin fa fala naxan Yesu a fe Xibaru Fajin nalima, na xa a balon sṓṓ na xᾶn ma.†

* **9:9:** Sariyane 25.4 † **9:14:** A mato Matiyu 10.10 nun Luka 10.7 kui.

15 Koni n tan mi sariyani ito sese rawalixi. N mōn mi ito sēbēxi ε ma ε xandi feen xan ma iki. A rafanϋε n ma n xa faxa benun n kanba xunni ito xa ba n yii.

16 Anu, n na Yesu a fe Xibaru Fajin nali, na mi findε kanba xunna ra n xa bayo Ala bata na goronna dōxō n xun ma. Gbalona n tan xa, xa n mi Xibaru Fajin nali!

17 Xa n yi wanli ito kema n ϋenige fajin nin, n yi saranna sōtōma nēn, koni bayo n karahanxi nēn, n goronna nan tun bama n ma.

18 N saranna nanse ra na yi? Na ni ito ra: n xa Yesu a fe Xibaru Fajin nali hali n sare mi fi alogo n nama na sariyan nawali n yi seen sōtō Xibaru Fajin xōn.

19 Xōrōn nan n tan na, muxu yo a konyi mi n tan na koni n bata n yetε findi muxun birin ma konyin na alogo n xa muxu wuyaxi sōtō n nōε naxan na.

20 N nēma Yahudiyane tagi, n na n yetε lu alo Yahudiyane alogo n xa e masōtō. Naxanye sariyan bun ma, n nēma ne tagi, n yi n yetε lu alo n sariyan nan bun ma alogo n xa ne masōtō, hali n to mi sariyan bun ma.

21 Naxanye mi sariyan sōtōxi, n yi n yetε lu ne ye alo e tan, naxanye mi sariyan kolon alogo n xa ne masōtō hali n to mi xōrōyaxi Alaa sariyan ma amasōtō n fa Alaa Muxu Sugandixina sariyan nan bun.

22 Muxun naxanye munma sēnben sōtō dēnkeleyani, n yi lu ne tagi alo naxan sēnben xurun dēnkeleyani, alogo n xa e masōtō. N bata n yetε findi muxun sifan birin na muxun birin xa alogo n xa ndee rakisi kiin birin yi.

23 N ni ito birin ligama Alaa falan Xibaru Fajin nan ma fe ra alogo n fan xa n gbeen sɔtɔ a yi.

24 Ɛ mi a kolon ba fa fala naxanye e malanma e gideni xataɲɔxɔya giini alogo xulunden xa to, a e birin e gima nɛn koni keden nan gbansan yɛɛrati kɔntɔnna sɔtɔma. Nayi, ɛ gi alogo ɛ xa kɔntɔnna sɔtɔ.

25 Muxun naxan katama a boden lu feni fe sifani itoe yi fɔ na kanna xa a yixɔdɔxɔ, a a yitɔn yetɛ suxuni. A na ligama nɛn alogo nɔ sɔtɔn taxamasenna xa so a xunna naxan mi buma. Koni en tan a ligama nɛn alogo mangaya taxamasenna xa so en xun na naxan luma habadan.

26 Nanara, n mi n gima n xunna yi. N mi yɛngɛ soma alo muxun naxan a yiin wolima foyeni tun.

27 A makuya na ra. N na n fatin suxuma a xɔdɛxɛn nan na alo konyina, alogo n na kawandin ba bonne xa, n tan yetɛɛn nama fula a tɔnɔn na.

10

Suxure feen maxadina

1 Ngaxakedenne, n waxi a xɔn ma ɛ xa a kolon fa fala en benbane bira nɛn Musa fɔxɔ ra kundaan bun han e birin yi baani gidi.*

2 A yi luxi alo e rafu nɛn e tubi xinla ma Musa xɔn kundaan nun baa igeni.

3 E birin yi na niin donse kedenna don,

4 e yi na siimaya ige kedenna min, bayo e igen min nɛn keli Alaa gɛmɛni gɛmɛn naxan findixi a Muxu Sugandixin na naxan yi biraxi e fɔxɔ ra.†

* **10:1:** A mato Xɔrɔyaan 13.21-22 nun 14.22-29 kui. † **10:4:** A mato Xɔrɔyaan 16.4-35 nun Sariyane 8.3 nun Yatene 20.8-11 kui.

⁵ Koni hali na, e wuyaxi mi Ala kenen, e binbine yi lu burunna ra.‡

⁶ Nba, misaala nan ne birin na en tan xa alogo en nama en miri fe naxin ma alo ne a liga kii naxan yi.

⁷ En nama suxuren batu alo na ndee a liga kii naxan yi. Bayo a sebexi Kitabuni, a naxa, “Yamaan yi dɔxɔ e dɛgedeni e nun e mindeni, e lu kelɛ, e sabaan so.”§

⁸ En nama yangan suxu alo na ndee a liga kii naxan yi, e muxu wuli mɔxɔɲen nun saxan yi faxa soqe kedenni.*

⁹ En nama Alaa Muxu Sugandixin mato bunbani alo na ndee a liga kii naxan yi, saɲine yi e faxa.

¹⁰ E nama e mawuga alo na ndee a liga kii naxan yi, Ala yi Halagi Tiin nafa, a yi e faxa.

¹¹ Feni itoe birin liga nen e ra, e findi misaale ra, e yi sebɛ en nakolon seen na, waxati raɲanna bata a li en tan naxanye ma.

¹² Nayi, naxan na a miri fa fala a a tixi ki faɲi, na xa a liga a yeren ma alogo a nama bira.

¹³ E ratantan feen naxanye bata e sɔtɔ, ne darixi adamadiine liyɛ nen. Koni bayo Ala tinxin, a mi tinɲɛ tantan feen xa e sɔtɔ dangu e senben yatɛn na. Na ma, tantan feen nɛma e fɔxɔ ra, Ala yi na yi mini fɛrɛn fi e ma, alogo e xa lu tinxinni.

¹⁴ Nanara, n xanuntenne, e e gi suxure batun bun.

¹⁵ N falan tima e xa alo xaxilimane, e yetɛɛn xa n ma falan mato.

‡ **10:5:** A mato Yatene 14.16 nun 14.23 nun 14.29-30 kui. § **10:7:** Xɔɔyaan 32.6 * **10:8:** A mato Yatene 25.1-9 kui.

16 En na barikan bira Ala xa Marigina igelengenna xɔn, en yi en min, na mi en nun Alaa Muxu Sugandixin wunla malanma ba? En burun naxan donma na waxatini, na mi en nun Marigin fati bɛndɛn malanma ba?†

17 Buru xun keden to a ra, en birin bata malan en lu alo fati bɛndɛ keden peena, hali en to wuya, bayo en birin nde sɔtɔma na buru kedenna nin.

18 Ɛ Isirayila kaane mato, naxanye saraxa subene donma, lanna mi ne nun saraxa ganden tagi ba?

19 N waxi nanse fala fe yi nayi? Suxure kiin findixi sɛnbɛna nde ra ba hanma suxuren findixi se kɛndɛn nan na ba?

20 Na mi a ra, koni suxure batune saraxan naxanye bama, e ne ralima Setana malekane nan ma, Alaa fe mi na ra feu! Anu, n mi waxi lanna xa lu ɛ nun yinnane tagi.

21 Ɛ mi nɔɛ ɛ minjɛ Marigina igelengenna ra, ɛ mɔn yi ɛ min suxurene igelengenna ra. Ɛ mi nɔɛ Marigina ximɛna donjɛ e nun jinanne don seene.

22 En waxi Marigina xɔxɔlɔnna nan nakeli fe yi ba? En sɛnbɛn gbo a xa ba?

23 Ɛ naxa, “Feen birin daxa nxu tan xa.” Koni tɔnɔ mi feen birin yi. Ɛ naxa, “Feen birin daxa nxu tan xa,” koni feen birin xa mi en malima.

24 Muxu yo nama hɛrin fen a yɛtɛ xa tun, fɔ muxu gbɛtɛye fan xa.

25 Seen naxan birin sarama lɔxɔ tideni, ɛ na don. Ɛ nama maxɔdinna ti xa ɛ gelen mi a ra.

† **10:16:** Marigina ximɛna nan ito ra. A mato Luka 22.19 nun Kōrenti Singen 11.23-26 kui.

26 Bayo Kitabun naxa, a Marigin nan gbee bɔxɔn nun ayi seene birin na.‡

27 Xa denkeleyatarena nde ε xili donse dondeni, xa siga xɔnla ε ma, a na donseen naxan so ε yii, ε na don. E nama maxɔdinna ti xa ε gelen mi a ra.

28 Koni xa muxuna nde a fala ε xa, a naxa, “Donseni ito bata rali suxuren ma,” nayi, ε nama na donseen don masɔtɔ na muxuna fe ra naxan ε rakolonxi lan xaxinla yatɛn ma.

29 E tan xaxinla yatɛn mi a ra koni fɔ bonna xaxinla. Anu, nanfera n tan ma xɔrɔyaan finde yalagin na muxu gbete xaxinli?

30 Xa n barikan bira Ala xa n ma donsena fe ra, nanfera muxuna nde n nayelefuma lan na donsena fe ma, n bata barikan bira Ala xa naxan ma fe ra?

31 Na kui, xa ε donseen donma hanma ε ε minma, ε nɛma fefe ligε, ε a liga Alaa binyena fe ra.

32 E kewanle nama Yahudiyane ratantan, hanma Girɛkine hanma Alaa denkeleya yamana,

33 alo n tan fan katama n xa muxun birin kɛnɛn kii naxan yi. N mi fe faɲin fenma n yɛte xan tun xa, fɔ muxu wuyaxi xa alogo ne fan xa kisi.

11

Feen naxanye daxa sali waxatini

1 E findi n naliga muxune ra, bayo n tan fan Alaa Muxu Sugandixin naligama.

2 N bata ε tantun, n ma fe to rabiraxi ε ma feen birin yi, e nun ε to n ma xaranne suxi alo n na a falaxi ε xa kii naxan yi.

‡ 10:26: A mato Yaburin 24.1 kui.

³ Koni, n waxi a xɔn ma ε xa a kolon a Alaa Muxu Sugandixin nan xεmεne birin xun na. Xεmεn nan naxanla xun na. Ala nan a Muxu Sugandixin xun na.

⁴ Nanara, xεmεn naxan Ala maxandima, hanma naxan nabiya falane tima yamaan tagi, xa kɔmɔtina a xun na, a bata a kuntigin nafεya.

⁵ Naxanla naxan Ala maxandima, hanma a nabiya falane tima yamaan tagi, a xunna magenla a ra, na a kuntigin nan nayagima. Na luxi nεn alo a na a xunna gbanan.

⁶ Xa naxanla mi a xunna maxidi, a mɔn lan nεn a yi a xunna gbanan. Koni naxanla xunna gbananxina, e nun a maxabaxina, na birin to mayagi nεn, a lan nεn nayi a yi a xunna maxidi.

⁷ Xεmεn tan mi lan a yi a xunna maxidi bayo a findixi Ala maligan nun a binyen nan na. Koni naxanla nan a xεmena binyen na.

⁸ Amasɔtɔ Ala mi xεmεn xan baxi naxanli, koni naxanla nan baxi xεmeni.

⁹ Xεmεn mi daxi naxanla fe ra, koni naxanla nan daxi xεmena fe ra.

¹⁰ Nanara, naxanla xa a xunna maxidi a xεmena sεnbεn taxamasenna ra e nun malekane fe ra.

¹¹ Koni Marigina dinani, naxanla mi fataxi xεmεn na, xεmεn fan mi fataxi naxanla ra.

¹² Bayo alo naxanla kelixi xεmeni kii naxan yi, naxanla fan xεmεn barixi na kii nin. Koni feen birin kelixi Ala nan ma.*

¹³ Ε tan yεtεεn xa na feen makiti: Xa naxanla lan a yi Ala maxandi a xunna mi maxidixi.

* **11:12:** A mato Dunuɔa Fɔlɔn 1.26-27 nun 2.18-23 kui.

14 Nba, Adamadiin kɛɲaan mi ε xaranɲɛ ba, fa fala xa xɛmɛn xunseɛɛn kuya ayi, a yagima nɛn nayi?

15 Koni binyen nan na ra ɲaxanla xa xa a xunseɛɛn kuya ayi. Bayo a xunseɛɛn kuyan bata findi a maxidi seen na.

16 Koni xa muxu yo waxi a xɔn ma, a xa tandin ti feni ito ma, n naxan falama nayi, na ni ito ra. Namunni itoe nan nxu nun dɛnkɛɛya yamaan birin yii nxu nɛma Ala batuɛ waxatin naxan yi.

Marigina ximɛnna fe

Matiyu 26.26-29 Maraka 14.22-25 Luka 22.14-20

17 N falan naxan tima ε xa iki, n mi ε tantunma na ra amasɔtɔ ε malanna mi fe faɲin ligama fɔ a ɲaxina.

18 Fe singena, e bata yi a fala n xa a ε na ε malan dɛnkɛɛya yamaan kiin ma, mayitaxun feene ε tagi. N laxi na ra han yirena nde.

19 A fɛrɛ mi na fɔ mayitaxunna nde xa lu ε tagi, alogo naxanye Ala kɛnɛnxi, ne xa kolon.

20 E na ε malan waxatin naxan yi, ε mi Marigina ximɛnna xan donma,

21 bayo ε nɛma ε dɛgema, birin a mafurama nɛn a gbee donseen dondeni. Nanara, kamɛna ndee ma, koni ndee minxin na a ra.

22 Banxi mi ε yii ba, ε donseen donɲɛ dɛnaxan yi, ε yi ε min? E Alaa dɛnkɛɛya yamaan naɲaxuma ba, ε to yuigelitɔne biran lanbaranni? N nanse falama ε xa? N na ε tantunɲɛ nayi ba? Nayi, n mi ε tantunɲɛ mumɛ!

23 Amasɔtɔ Marigina n xaranxi naxan ma, n fan bata ε xaran na ma fa fala Marigi Yesu yanfaxi, a so yiini kɔεen naxan na, a burun tongo nen.

24 A barikan bira Ala xa, a yi a yigira, a naxa, “N fati benden ni ito ra naxan fixi ε fe ra. E ito liga naxan n ma fe rabire ε ma.”

25 E yelinxina ximenna donje, a yi igelengenna fan tongo, a naxa, “Layirin nen naxan xidixi en tagi n wunla xɔn, na ni ito ra. E nema ito minje waxati yo yi, n ma fe xa rabira ε ma.”

26 Amasɔtɔ ε nema buruni ito donje waxatin naxan yi, ε yi ε min igelengenni ito ra, ε Marigina saya feen nan nalima han a fa.

27 Nanara, xa muxu yo Marigina a burun don, hanma a yi a min Marigina igelengenna ra dax-atareyani, na kanna yulubin nan tongoma Marigin fati benden nun a wunla fe yi.

28 Nanara, birin xa a yete korɔsi, a yi Marigina burun don, a yi a min Marigina igelengenna fan na na kiini.

29 Amasɔtɔ naxan na burun don, a yi a min igelengenna ra, e nun Marigin fati benden mi lanxi e bode ma, a kitin nan xilima a yete ma na ra.

30 Nanara, ε wuyaxi furama, senbe mi ε ra, ndee bata faxa.

31 Koni xa en na en yete rakɔsi, en tangama nen Alaa kitin ma.

32 Koni Marigin na en kiti, a en maxuruma nen alogo en nun dunuja muxune nama yalagi en bode xɔn.

33 Nanara, ngaxakedenne, ε na ε malan waxatin naxan yi ε dɛgedeni, ε xa ε bode legeden.

³⁴ Xa kamɛna nde ma, a xa a dɛge a konni alogo ε malanna nama kitin xili ε ma. N na fa waxatin naxan yi, n fe gbɛtɛye yɛbama nɛn.

12

Alaa Nii Sarijanxina kiseene fe

¹ Ε naxan sɛbɛxi Alaa Nii Sarijanxina kiseene fe ra, en fa na ma. Ngaxakedenne, n mi waxi ε xa lu fe kolontareyani.

² Ε a kolon fa fala ε yi dɛnkɛɛyatareyani waxatin naxan yi, ε yi biraxi suxurene nan fɔxɔ ra e nun naxanye mi falan tima, ε lɔ ayi.

³ Nanara, n na a falama ε xa fa fala, naxan yo falan tima Alaa Nii Sarijanxin barakani, na mi nɔɛ a falɛ, a naxa, “Yesu dangaxi.” Muxe mɔn mi nɔɛ a falɛ, a naxa, “Marigin nan Yesu ra,” Alaa Nii Sarijanxin xanbi.

⁴ Alaa Nii Sarijanxi keden peen na a ra, koni a kiseen sifan wuya.

⁵ Marigi keden peen na a ra, koni muxune walima a xa kii wuyaxi.

⁶ Wanla sifan wuya, koni Ala kedenna nan ne birin nakamalima muxune birin yi.

⁷ Alaa Nii Sarijanxina fena ndee minima kɛnɛnni muxu keden kedenna birin xɔn alogo yamaan birin xa sabati.

⁸ Alaa Nii Sarijanxin muxuna nde kima xaxili-maya falan nan na. Na Nii Sarijanxi kedenna nan mɔn muxu gbɛtɛ fan kima fe kolonna falan na.

⁹ Na Nii Sarijanxi kedenna nan mɔn muxu gbɛtɛ kima dɛnkɛɛyani. Na Nii Sarijanxi kedenna mɔn yi muxu gbɛtɛ ki muxu rakɛndɛya kiseni.

¹⁰ Muxu gbete yi ki kabanako fe liga senbeni, muxu gbete yi ki nabiya falane ra, gbete yi senbe naxine nun Ala senben tagi raba, gbete yi falan ti xui sifa gbetene yi, gbete man xui gbeteye madanguma.

¹¹ Koni a tan Alaa Nii Sarijanxin kedenna nan na birin ligama. A tan nan muxun birin kima alo a waxi a xon ma kii naxan yi.

Gbindi kedenna na a ra

¹² Nba, Alaa Muxu Sugandixin luxi nen alo gbindi kedenna koni yire wuyaxi a ma. Koni hali a yirene to wuya, gbindi kedenna nan a ra.

¹³ Amasoto en birin nafuxi igeni Alaa Nii Sarijanxin kedenna nan baraka yi, en so fati bendε kedenni, Yahudiyane nun Girekine, konyine nun xarone, Ala bata a Nii Sarijanxin fi en birin ma.

¹⁴ Fati benden mi findixi yire kedenna xan na koni yire wuyaxi.

¹⁵ Xa sanna a fala, a naxa, “N tan mi fati bendeni, bayo n mi findixi yiin na,” na mi a be fatin na.

¹⁶ Xa tunla a fala, a naxa, “N tan mi fati bendeni, bayo n mi findixi yeen na,” na mi a be fatin na.

¹⁷ Xa fati benden birin yi findi yeen nan tun na, feen yi mema di nayi? Xa fati benden birin yi findi tunla nan tun na, seen xirin yi mema di nayi?

¹⁸ Koni Ala bata fati benden yirene birin yeba alo a waxi a xon ma kii naxan yi.

¹⁹ Xa a birin yi findi se keden peen na, fati benden yi luma minen?

²⁰ A kii naxan yi iki, fatin yire wuyaxi na koni fati bendε kedenna na a ra.

21 Nanara, yεεn mi nɔε a falε yiin ma, a naxa, “N mako mi i ma.” Xunna mi a falε sanne ma, a naxa, “N mako mi ε ma.”

22 A makuya na ra. Hali sεnbε mi fati bεnden yiren naxanye ra, e tiden na.

23 Hali fatin yiren naxanye mayagi dangu fatin yirene birin na, en ne maxidima binyeni ki faji. Fatin yiren naxanye mi lan e to, en mεnne suturama bonne xa.

24 Koni fati bεnden yiren naxanye mi mayagi, ne mako mi na ma. Ala yεtεεn bata en fati bεnden yirene yεba, a binyen fi fati bεnden yirene ma a yi dasaxi naxanye ma,

25 alogo fati bεnden nama yitaxun, koni fatin yirene birin xa e jɔxɔ lu e boden xɔn ma.

26 Xa fati bεnden yirena nde xɔleni, fatin yire dɔnxεn birin sɔxɔlεma nεn a xɔn. Xa yire keden binyen sɔtɔ, bonne birin sεwama nεn a xɔn.

27 Nba, ε tan nan Alaa Muxu Sugandixin fati bεnden na. A fati bεnden yirena nde nan ε keden kedenna birin na.

28 Ala xεrane nan singe luxi dεnkεlεya yamani, a firindena, nabine, a saxandena karamɔxɔne, e nun kabanako feene raba muxune, e nun naxanye kixi muxu rakεndεya kiseen nun mali ti kiseen nun yεεrati kiseni e nun naxanye falan tima xui gbεtεne yi.

29 Birin mi findε xεraan na, hanma nabine hanma karamɔxɔne hanma kabanako feene raba muxune

30 hanma muxun naxan kixi muxu rakεndεya kiseni hanma xui gbεtε falana hanma xui radan-guna.

³¹ Koni, ε sɔbε so kise fisamantenne ma. Iki n xa kira fisamantenna yita ε ra. Na ni i ra:

13

Xanuntenyana fe

¹ Hali n falan ti adamadiine xuine nun malekane xuine yi, koni xa xanuntenyaan mi n bɔɲɛni, n fala xuiin luxi nɛn nayi alo talan xuiin nun karijan xuina.

² Hali nabiya falane n dε, e nun lɔnnina han n wundo feene birin kolonna sɔtɔ, hali dɛnkɛleyana n yi, n geyane ba e funfuni, koni xa xanuntenyaan mi n bɔɲɛni, sese mi n tan na na yi.

³ Hali n na n yii seen birin fi yiiḡelitɔne ma, hali n na n fati bɛndɛn fi, a gan, koni xa xanuntenyaan mi n bɔɲɛni, na mi fefe faɲɲε n ma.

⁴ Diɲan xanuntenyani. A fe faɲin nan ligama. Xɔxɔlɔnyaan mi xanuntenyani. A mi a yɛtɛ yigboma. Waso mi xanuntenyani.

⁵ Marayagi mi a yi. A mi a yɛtɛ a hɛrin xan tun kataxi. A bɔɲɛn mi tema fefe ma. A mi xɔlɔn namarama.

⁶ A mi sɛwama tinxintareyaan na fɔ ɲɔndina.

⁷ A mafeluun tima feen birin yi. A tɔḡɔndiyaxi waxatin birin. Yigina a yi feen birin yi. A tunnafan feen birin yi.

⁸ Xanuntenyaan mi ɲanɲε habadan. Nabiya falane danguma nɛn, xuine yi ɲan, fe kolonna yi dangu.

⁹ Amasɔtɔ en fe kolon ndedi, en nabiya falane tima ndedi,

¹⁰ koni a kamalixin na fa waxatin naxan yi, a kamalitaren ɲanma nɛn na yi.

¹¹ N to yi dii ƚòreyani waxatin naxan yi, n yi falan tima alo dii ƚòrena, n yi n mirima alo dii ƚòrena, n yi feene famuma alo dii ƚòrena. Koni n to findi fonna ra, n mi fa dii ƚòre fe rabama sònòn.

¹² Iki, en sawura yidimixin nan toma alo matoon kikenì, koni waxati famatòni, en toon tima nèn yee nun yee. Iki, danna n ma fe kolonna ma, na waxatini n feene kolonma nèn alo Ala n kolon kii naxan yi.

¹³ Iki fe saxanni itoe luma nèn, ðenkɛleyaan nun yigin nun xanuntenyana, koni xanuntenyaan nan gbo e birin xa.

14

Alaa Nii Sarijanxina kiseene

¹ E yixòðxò ε lu xanuntenyani. Nii Sarijanxina a kiseene xònlà xa ε suxu, a gbengbenna ε yi nabiyà falane ti.

² Amasòtò muxun naxan xui gbètèn falama, na mi falan tima muxune xan xa, fò Ala, amasòtò muxu yo mi a xuiin mɛma. A wundo feene falama Alaa Nii Sarijanxin barakan nin.

³ Koni naxan nabiyà falane tima yamaan xa, na falan tima e sabati feen nan na, a yi e ralimaniya, a yi e bə̀nən xunbeli.

⁴ Koni muxun naxan falan tima xui gbètèni, na a yètèn nan tun malima, koni naxan nabiyà falane tima, na ðenkɛleya yamaan birin nan malima.

⁵ Xa ε birin xui gbètène falama, na rafan n ma. Koni naxan nafan n ma dangu na ra, ε birin xa nabiyà falane ti. Amasòtò muxun naxan nabiyà falane tima, na dangu xui gbètè falan na, fò xa

muxuna nde na naxan a xuiin nadanguε alogo denkelεya yamaan birin maliyε kii naxan yi.

⁶ Ngaxakedenne, xa n siga ε fema, n sa falan ti ε xa xui gbεtene yi, n nanfe fanxi ε ma nayi, xa n mi Alaa fena nde makεnen ε xa, hanma fe kolonna nde hanma nabiya falana hanma xaranna?

⁷ Hali maxa seene fan na kii nin, alo xulenna nun kondenna. E βetin naxan bama, muxun na kolonma di xa ε mi e xuine ramini ki fajni?

⁸ Xa xɔtaan xui fajin mi mini, a rafixa, nde a yitɔŋε yengε so xinla ma?

⁹ A na kii nin ε konni, ε na falan ti xui gbεtene yi, xa a mi findi fala yigβexin na, na bunna kolonma di nayi? Fala fuun nan tun na ra.

¹⁰ Xui wuyaxi nan dunuŋa yi, koni ne sese mi na naxan bun mi na.

¹¹ Koni xuiin naxan falama, xa n mi na mema, naxan a falama, xɔŋen nan n tan na na yeε ra yi. Xɔŋen nan a fan na n yeε ra yi.

¹² A na kii nin ε fan xa, ε to waxi Alaa Nii Sariŋanxina a kiseene xɔn ma, naxanye denkelεya yamaan malima, ε yixɔdɔxɔ ne nan ma.

¹³ Nanara, muxun naxan falan tima xui gbεteni, a xa Ala maxandi alogo a xa nɔ a bunna fale.

¹⁴ Amasɔtɔ xa n na Ala maxandima xui gbεteni, n niin nan Ala maxandima nayi, koni n xaxinla mi walima.

¹⁵ N nanfe ligama nayi? N xa Ala maxandi n niini e nun n xaxinla fan yi. N xa βetin ba n niini e nun n xaxinli.

¹⁶ I na barikan bira Ala xa i niini, muxun naxan mi na bunna kolon, na a falama di fa fala “Am-ina?” Amasɔtɔ i naxan falama, a mi na kolon.

17 Hali i barikan birama Ala xa ki fajı, muxu gbete mi maliin sate nayi mumε!

18 N barikan birama Ala xa amasoto n tan xui gbetene falama dangu ε birin na.

19 Koni en nema denkeleya yamaan malanni hali n fala xui suulun nan tun ti, naxanye bunna kolonje, alogo n xa muxune xaran, na fisa benun n xa falan wuli wuyaxi ti xui gbeteni.

20 Ngaxakedenne, ε miriyaan nama liga alo didine. ε xa liga alo dii jorene fe jaxine fe yi, koni ε findi fonne ra ε xaxinli.

21 A sebexi Sariya Kitabun kui:

“Marigin naxa,

‘N falan tima yamani ito xa ne xon

naxanye xone xuine falama

e nun xone de xuiin xon

koni hali na,

e mi e tuli matima n na.’ ”*

22 Na ma, xui gbetene findixi taxamasenne ra denkeleyatarene nan xa. A mi ligama denkeleya muxune fe ra. Nabiya falane fan mi findixi taxamasenne ra denkeleyatarene xa fo denkeleya muxune.

23 Nba, xa denkeleya yamaan birin e malan, e falan ti folo xui gbetene yi, xa muxuna ndee fa, naxanye e tuli matima gbansan hanma e mi denkeleyaxi, ne mi a fale ba, fa fala a seen nan soxi ε yi?

24 Koni xa ε birin nabiya falane tima, denkeleyatarena nde yi so ε fema, hanma naxan a tuli matima gbansan, na falane birin a sonne yitama a ra nen, birin yi a kiti.

* 14:21: Esayi 28.11-12

²⁵ A miriya wundone minima nɛn kɛnɛnni. Nayi, a xinbi sinma nɛn, a yetagin yi lan bɔxɔn ma, a yi Ala batu, a yi a fala, a naxa, “Nɔndin na a ra, Ala ɛ tagi.”

Fe yibasanna denkeleya yamani

²⁶ Ngaxakedenne, ɛ xa nanse liga ɛ na ɛ malan waxatin naxan yi? Birin xa fa e nun betina nde, hanma xaranna, hanma Alaa fe makɛnɛnna, hanma xui gbɛtɛna nde, hanma xui madanguna. Na birin xa findi denkeleya yamaan sɔbɛ so feen na.

²⁷ Xa muxuna ndee falan tima xui gbɛtɛni, muxu firin hanma saxan, ne birin xa falan ti keden keden yɛɛn ma. Koni e naxan falama fɔ muxu gbɛtɛ xa na radangu.

²⁸ Xa muxe mi na naxan a bunna falɛ, na kanna xa a dundu denkeleya yamani nayi, koni a xa falan ti e nun Ala tagi.

²⁹ Nabine tan, muxu firin hanma saxan naxanye nabiya falane tima, ne xa falan ti, bonne yi e falan fɛsɛfɛsɛ.

³⁰ Koni xa muxuna nde dɔxi ɛ tagi malanni, Ala yi fena nde makɛnɛn a xa, a lan nɛn, fala ti singen xa a dundu singen.

³¹ Amasɔtɔ a lan nɛn, ɛ xa nabiya falane ti keden keden yɛɛn ma alogo ɛ birin yi xaranna sɔtɔ, ɛ yi ralimaniya.

³² Nabine kisena e nɔɔn nan bun,

³³ bayo Ala mi findixi fe yibasanna Ala ra, koni fɔ bɔɲɛ xunbenla.

A ligan kii naxan yi denkeleya yama sariɲanxine birin yi,

³⁴ ɲaxanle xa e dundu malanni, amasɔtɔ e mi lan e falan ti, koni e xa e yete magodo alo sariyana a falaxi kii naxan yi.

³⁵ Xa e waxi a xɔn ma, e xa yirena nde yeε to, e xa e xεmεne maxɔdin e konni. ɲaxanla na falan ti malanni, yagi feen nan na ra.†

³⁶ Alaa falan minixi ε konna nin ba? Hanma a faxi ε tan nan keden ma ba?

³⁷ Xa muxu yo a mirima fa fala nabiin nan a tan na hanma Alaa Nii Sariɲanxina kisena a yii, n feen naxanye seβema ε ma, a lan nen a xa ne kolon fa fala Marigina yamarine nan ne ra.

³⁸ Xa a mi falani ito yatε, a fan mi yatεma.

³⁹ Nanara, ngaxakedenne, nabiya falane ti xɔnla xa ε suxu. E mɔn nama tɔnna dɔxɔ xui gbete fala feen na.

⁴⁰ Koni feen birin xa yeβa ki faji a kiraan xɔn ma.

15

Yesu keli fena sayani

¹ Nba, ngaxakedenne, n xa Yesu a fe Xibaru Fajina fe rabira ε ma, n naxan nali ε ma, ε yi a rasuxu, ε sɔβε soxi naxan yi,

² ε kisixi naxan xɔn, xa ε a suxu alo n na a ralixi ε ma kii naxan yi. Xa na mi a ra, ε bata la a ra fuuni na yi.

³ A singen naxan na, n naxan sɔtɔxi, n bata na rali ε ma: Alaa Muxu Sugandixin faxaxi en

† **14:35:** Yanyina nde ɲaxanla ndee yi Korēnti taan denkeleya yamani naxanye yi darixi maxɔdinna tiye kawandi ba waxatini, na yi kawandi baani fu yamaan lan e xa e tuli mati waxatin naxan yi. Koni waxati gbete ɲaxanle lan e falan ti alo a falan kii naxan yi Korēnti Singen 11.5 kui.

yulubine nan ma fe ra, alo Kitabuna a falaxi kii naxan yi.

⁴ A maluxun nen, a sayaan soge saxande lɔxɔni a keli sayani, alo Kitabuna a falaxi kii naxan yi.

⁵ A yi a yete yita Piyeri ra, na xanbi ra a xera fu nun firinne.

⁶ Na xanbi ra, denkeleya muxun keme suulun e nun nde yi a to waxati kedenni. Na wuyaxi mɔn e nii ra, koni nde bata faxesa.

⁷ Na xanbi ra, Yaki yi a to, a xerane birin yi a to mɔn.

⁸ Dɔnxen na a yi a yete yita n tan fan na, n tan naxan luxi alo diin naxan mi bari a waxatini.

⁹ Amasoto xeraan birin gbo n tan xa. N tan mi sa lan nen, a fala n ma a “xerana,” amasoto n bata yi Alaa denkeleya yamaan besenxɔnya.

¹⁰ Koni Alaa hinanni, a yi n keɲaan masara iki. A hinanna naxan nagidixi n ma na mi luxi fuuni, bayo n wali nen dangu xeraan bonne birin na. N tan mi a ra koni Alaa hinanna nan yi n boɲeni.

¹¹ Nayi, xa a findi n tan na, xa a findi e tan na, nxu ito nan kawandi bama. E fan bata la na nan na.

En keli fena sayani

¹² Nba, nxu to kawandin bama fa fala Alaa Muxu Sugandixin bata keli sayani, nanfera e tan ndee a falama fa fala faxesa muxune mi kelima sayani?

¹³ Xa faxesa muxune mi kelima, na bunna neen fa fala Alaa Muxu Sugandixin yeteen mi yi kelixi sayani na yi nun.

14 Nba, xa Alaa Muxu Sugandixin mi yi kelixi sayani nun, kawandin ba xun mi yi na nxu xɔn ma nayi, ε denkeleyaan fan bata lu fuyan.

15 Naxan dangu na ra, en bata wule seren ba Alaa fe ma nayi amasɔtɔ en bata a fala a a bata a Muxu Sugandixin nakeli sayani. Koni xa faxa muxune mi kelima sayani, na bunna nɛɛn fa fala, Ala mi a fan nakelixi sayani.

16 Amasɔtɔ xa faxa muxune mi kelima sayani, Alaa Muxu Sugandixin fan mi kelixi sayani na yi.

17 Nba, xa Alaa Muxu Sugandixin mi yi keli sayani nun, ε denkeleyaan bata findi fe fuun na, ε mɔn ε yulubine yi na yi.

18 Na bunna nɛɛn fa fala, naxan bata yi denkeleya Alaa Muxu Sugandixin ma, e faxa, ne bata lɔ ayi na yi.

19 Xa en na en yigin saxi Alaa Muxu Sugandixini dunuɲa yi gidini ito nan tun yi, nayi en tan makininkinin dangu muxune birin na.

20 Koni Alaa Muxu Sugandixin bata keli sayani yati! Muxu singe kelixin na a ra sayani faxa muxune yε.

21 Bayo sayaan to faxi muxu kedenna nan xɔn, na kiini mɔn, muxune fan kelima sayani muxu keden peen nan fan xɔn.

22 Muxun birin to faxama nɛn adamadiyani, na kiini mɔn, e birin mɔn kelima nɛn sayani Alaa Muxu Sugandixini.

23 Koni muxun birin nun a waxati saxin na a ra, Alaa Muxu Sugandixin nan muxu singen na naxan keli sayani. Na xanbi ra, a muxune fan kelima nɛn sayani a fa waxatini.

24 Na na dangu, a rajanna na a li, Yesu fama mangayane nun nõyane nun senbene birin kaladeni nen, a yi mangayaan naxete a Fafe Ala ma.

25 Amasotõ a fere mi na fõ Yesu xa mangayaan liga nen han Ala yi a yaxune birin sa a sanna bun ma.

26 Yaxun naxan halagima donxen na, na nan sayaan na.

27 Amasotõ Kitabun bata a fala, a naxa, “A bata seen birin lu a sanna bun.”* Koni a to a fala a seen birin bata lu a bun ma, na fixa fa fala Ala mi na ye ma naxan seen birin luxi a tan bun ma.

28 Seen birin na lu a bun ma, nayi a tan yetena, Alaa Dii Xemèn fan luma nen Ala bun ma naxan seen birin saxi a bun ma, alogo Ala xa lu seen birin xun na feen birin yi.

29 Xa na kii mi a ra, muxun naxanye rafuxi igeni faxa muxune fe ra ne nanse fenma? Xa faxa muxune mi kelima, nanfera muxune rafuma igeni ne fe ra?

30 Nxu tan fan, nanfera nxu tan gbalon de be waxatin birin?

31 Ngaxakedenne, n sayaan de lxo yo lxo. N binyen naxan sotõxi e to lu Marigi Yesu Alaa Muxu Sugandixini, n bata n kolõ na nin, jondin nan na ra.

32 Xa n dalise xajene yengexi Efesi taani adamadiine feene nan tun yi, na munanfanna mundun yi n ma nayi? Xa faxa muxune mi yi rakele sayani nun, nayi en yi sandani ito suxuma nen nun,

“En na en dege, en yi en min

* 15:27: Yaburin 110.1

bayo en faxan nɛn tila.”†

³³ E nama ε mayenden amasɔtɔ, “Xɔyi ɲaxine sɔn faxin kalama nɛn.”

³⁴ E mɔn xa xaxili sɔtɔ alo a daxa kii naxan yi. E fata yulubi feene ra. E tan nde mi Ala kolon, n na ito falama ε yagin nan ma.

Fati bɛndɛn keli fena sayani

³⁵ Ndee maxɔdinna tima nɛn, e naxa, “Faxa muxune kelima sayani di? E fama fati bɛndɛn sifan mundun yi?”

³⁶ Xaxilitarena! I na sansiin woli i ya xɛɛn ma waxatin naxan yi, a mi solɛ fɔ a lu faxan yiyani singen.

³⁷ I mi sii se binla xan wolima koni fɔ a sansi kɛsɛdin tun, maala hanma sansi gbɛtɛ.

³⁸ Koni Ala nan sansiin nasolima a binli gbo ayi alo a rafan a ma kii naxan yi. A tan nan sansiin siyaan birin binla kɛɲaan nagidima a ma.

³⁹ Niimaseen birin fatin keden mi a ra. Muxun fatina a danna, suben fatina a danna, xɔliin fatina a danna, yɛxɛn fatina a danna.

⁴⁰ Kore xɔnna fatine na yi, dunuɲa fatine na yi. Kore xɔnna fatine nɔrɔna a danna, dunuɲa fatine nɔrɔna a danna.

⁴¹ Sogen gbee nɔrɔna a danna, kiken gbee nɔrɔna a danna, sarene fan gbee nɔrɔna e danna, saren keden kedenna birin ma nɔrɔna a danna.

⁴² Faxe muxune na keli, a ligama na kii nin. Fati bɛndɛn naxan maluxunma, a nɔɛ kalɛ. Koni a na keli faxe muxune tagi, a mi nɔɛ kalɛ.

† **15:32:** Esayi 22.13

43 A maluxunma waxatin naxan yi, a mi fan, sɛnbɛ mi a ra. Koni a na keli, a nɔrɔxi, sɛnbɛna a yi kati!

44 A maluxunma waxatin naxan yi, fati bɛndɛn nan yi a ra, a na keli, ariyanna fatin nan na ra. Xa fati bɛndɛna en yi be, ariyanna fatin fan na yi.

45 Amasɔtɔ a sɛbɛxi Kitabun kui iki, a naxa,
“Adama, Alaa Muxu daxi singen yi findi dajɔxɔn na.”

Koni Adama dɔnxɛ ra xina,‡ Yesu, na yi nii rakisin fi yamaan ma.

46 En mi ariyanna fatini ito singe sɔtɔma fɔ fati bɛndɛna, na xanbi ra, en ariyanna fatin sɔtɔma nɛn na yi.

47 Adama singe ra xina, Ala na daxi bɔxɔni ito bɛndɛn nan na. Adaman firindena, na kelixi ariyanna nin.

48 Naxan daxi bɛndɛni ito yi, dunuɲa muxune na nan maliga yi. Muxun naxan sa kelixi ariyanna yi, ariyanna gbee muxune nun na nan maliga.

49 En to bata maliga adama ra naxan minixi bɛndɛni, en mɔn fama maligadeni na kiini ariyanna gbee muxun na.

50 Ngaxakedenne, n naxan ma, na ni ito ra fa fala naxan daxi fati bɛndɛn nun wunla ra, e mi nɔɛ Alaa Mangayaan sɔtɛ. Seen naxan kunma, na mi luma habadan.

51 Ɛ tuli mati, n wundo feen nan falama. En birin mi faxɛ, koni en birin maxɛtɛma nɛn.

‡ 15:45: Adama singena fe toma Dunuɲa Fɔlɔn 2.7 kui. **Adama dɔnxɛ ra xina**, na findixi Yesu nan na.

⁵² Amasõtõ xõtã dõnxen na fe waxatin naxan yi, faxa muxune kelima nen, e habadan nii rakisin sõtõ, en birin yi maxete mafuren benun ye magira.

⁵³ Amasõtõ en fati benden naxan kalama, a fere mi na fõ a xa maxete fatin na naxan mi kale. A faxa daxin yi maxete a faxataren na.

⁵⁴ Nanara, en fatin naxan kalama, a na maxete fati kalataren na waxatin naxan yi, a faxa daxin yi maxete faxataren na. Na na liga, Kitabuna falan bata kamali nayi, a naxa, “Sayaan bata halagi nõ sõtõn bun.”

⁵⁵ “Sayana, i ya nõõn minen yi?

Sayana, i faxa ti senben minen yi?”§

⁵⁶ Sayaan faxa ti senben nan yulubin na, yulubin fan senben nan sariyan na.

⁵⁷ Koni barikan xa bira Ala xa naxan nõõn fima en ma a Muxu Sugandixin barakani en Marigi Yesu.

⁵⁸ Nanara, n nafan ngaxakedenne, e sõe so ki fajni! E nama yimaxa. E lu wale Marigin xa waxatin birin amasõtõ e a kolon fa fala e wanla naxan kema Marigin xa, fe fuu mi na ra mumẽ!

16

Yiimalanna Yerusalen denkeleya muxune xa

¹ E naxan sebexi yiimalanna fe yi lan yama sarijanxina fe ma Yerusalen taani, en fa na ma. E liga alo n yamarin naxan fi Galati yamanan denkeleya yamaan malanne ma.

² Xati yo xati, e keden kedenna birin xa gbetina nde ramara a danna e konne yi, lan e feren yaten ma, alogo e nama n faan mame e yii malan feen na.

§ 15:55: A mato Esayi 25.8 nun Hose 13.14 kui.

³ N na fa waxatin naxan yi, ε na muxun naxanye sugandi, n ne rasigama nen kedina e yii, e yi ε kiseene xali Yerusalen taani.

⁴ Koni xa a lan n tan yetεen xa siga, fɔ nxu birin xa siga na yi.

Pɔli a wanle fe

⁵ N na dangu Masedoniya yamanani waxatin naxan yi, n sigama nen ε konni, bayo n danguma nen na.

⁶ N waxati dando tima nen ε konni, hanma xunbeli waxatin birin. Nayi, ε yi n fanda n ma sigatini.

⁷ Amasɔtɔ n mi waxi a xɔn ma, n xa ε to gbansan, n dangu. N wama nen n xa waxatidi ti ε konni, xa Marigin tin.

⁸ Koni n luma nen Efesi taani han Se Xaba Singen Sali lɔxɔna.

⁹ Bayo dεen bata rabi n xa n yi n ma wanla kε, anu n yεngε faane wuya.

¹⁰ Xa Timɔte fa, ε a yisuxu alogo xamin yo nama a suxu, amasɔtɔ a walima Marigin nan xa alo n tan.

¹¹ Nayi, muxu yo nama a rapaxu. Koni ε a fanda a sigatini bɔɲε xunbenli, alogo a mɔn xa xεte n fεma, amasɔtɔ nxu nun dεnkεleya muxun bonne a mamεma be.

¹² Ε naxan seβexi en ngaxakedenna Apolosi a fe ra, en fa na ma. N bata a mafan han alogo a xa siga ε konni e nun dεnkεleya muxun bonne, koni a ɲεnige ma fe mi yi a ra a xa na liga singen. Xa a fεren sɔtɔ, a sigama nen.

Yamari dɔnxεne nun xɔntɔnne

¹³ Ε lu ε yεε ra yi, ε lu dεnkεleyani. Ε wεkilε, ε sεnbεn sɔtɔ.

¹⁴ Ε feen birin liga xanuntenyaan nin.

15 E a kolon a Esitefana nun a denbayaan nan singe tubi Yesu ma Akaya yamanani, e yi e yete lu yama sarijanxina wanla ra. Ngaxakedenne, n na e mafanma,

16 e xuru na muxu sifane ma naxanye birin e yixɔdɔxɔma wanli ito yi.

17 N bata sewa Esitefana fa feen na, e nun Foritunatusi nun Axayikusu. E to mi yi be, naxan yi dasaxi n ma e na so nen n yii e funfuni.

18 E bata n nii yifan n ma alo e e nii yifan e ma kii naxan yi. E na muxu sifane wali faji kolon.

19 Asi yamanan denkeleya yamane e xɔntɔn. Akila nun Pirisila nun denkeleya yamaan naxanye e malanma e banxini, ne e xɔntɔnma Marigin xinli ki faji!

20 Denkeleya muxun naxanye birin be, ne e xɔntɔnma. E bode xɔntɔn ngaxakedenya xɔntɔn sunbuni.

21 N tan Pɔli nan xɔntɔn xuini itoe sebema n yiin na.

22 Naxan mi Marigin xanuma, dangatɔn nan na ra.

N naxa, “Nxu Marigina, fa xulen!”

23 En Marigi Yesu a hinanna xa lu e xɔn.

24 N ma xanuntenyana e birin xa Alaa Muxu Sugandixin Yesu barakani.

Kisin Kiraan Kitabuna

**The Holy Bible in the Yalunka language of Guinea.
La Sainte Bible en langue Yalunka avec le titre: «Kisin
Kiraan Kitabuna» Publié par Traducteurs Pionniers
de la Bible en collaboration avec la mission MCA à la
Préfecture de Faranah, République de Guinée 2012
Copyright du text: © 2012—Traducteurs Pionniers de
la Bible. Cette création est mise à disposition selon le
Contrat Paternité-Pas d'Utilisation Commerciale-Pas
de Modification 3.0 Unported disponible en ligne
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> ou
par courrier postal à Creative Commons, 171 Second
Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.**
copyright © 2012 Pioneer Bible Translators

Language: Yalunka

Translation by: Pioneer Bible Translators

..

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

47153269-13a8-5fdd-8537-530b29da9f78